

Ældre borgere visiteret til hjemmehjælp og deres pårørende

Indholdsfortegnelse

Sammenfatning	1
1 Population og metode.....	2
1.1 Visiterede i forhold til den samlede befolkning.....	2
1.2 Familierelationer i cpr-registret	3
1.3 Yderligere bemærkning til populationen.....	3
2 Visiteret hjemmehjælp fra et modtagerperspektiv	4
2.1 Alder.....	5
2.2 Mænd og kvinder	6
2.3 Bopælsregion	8
2.4 Oprindelse.....	9
3 Visiteret hjemmehjælp fra et pårørendeperspektiv	11
3.1 Familie karakteristika.....	11
3.1.1 Børn under 18 år	11
3.1.2 Geografisk afstand.....	13
3.2 Socioøkonomiske karakteristika.....	14
3.2.1 Uddannelse.....	14
3.2.2 Arbejdsmarkedstilknytning og branche.....	15
Bilag	17
Bilag 1. Variable direkte fra datakilder	17
Bilag 2. Afledte variable	18
Bilag 3. Gruppering af variable	19
Bilag 4. Metode til identifikation af pårørende	20
Bilag 5. Fordeling af visiterede og den samlede befolkning	21
Bilag 6. Visiteredes køn og alder.....	21
Bilag 7. Visiteredes oprindelse.....	22
Bilag 8. Nærmeste pårørendes køn	22
Bilag 9. Nærmeste pårørendes egen familietype	23
Bilag 10. Nærmeste pårørendes afstand til visiteret og mindreårige børn..	23
Bilag 11. Nærmeste pårørendes familieækvivalerede indkomst.....	23
Bilag 12. Nærmeste pårørendes arbejdsmarkedstilknytning	24

Sammenfatning

Ældre borgere med en partner visiteres sjældnere til hjemmehjælp end ældre borgere uden en partner. Når de er visiteret, visiteres borgere med en partner til mere hjemmehjælp end dem uden partner.

I takt med at borgere bliver ældre, kan der opstå behov for praktisk hjælp og personlig pleje i eget hjem. Kommunerne tilbyder visitation til denne hjemmehjælp i henhold til lov om social service (herefter serviceloven) § 83.

Der findes ikke registeroplysninger om, i hvilket omfang pårørende hjælper deres ældre familiemedlemmer, men oplysningerne om visiteret hjemmehjælp indsamles og udstilles i Danmarks Statistiks statistikbank. I denne rapport kobles oplysninger om visiteret hjemmehjælp i 2022 med oplysninger om de visiteredes pårørende.

Rapporten er udarbejdet med økonomisk støtte fra Ældre Sagen og er en kvantitativ beskrivelse af borgere visiteret til hjemmehjælp og deres pårørende. Rapportens resultater beskriver mulige sammenhænge mellem visitationen til hjemmehjælp, mængden af visiteret hjemmehjælp og tilstedeværelsen eller fraværet af pårørende. Rapportens resultater siger ikke noget om, hvorvidt tilstedeværelsen af pårørende er årsagen til et bestemt mønster i visitationen.

Der skelnes i opgørelserne mellem et modtagerperspektiv og et pårørendeperspektiv. Under modtagerperspektivet ses der på tilstedeværelsen eller fraværet af pårørende sammenholdt med oplysninger om den visiterede hjemmehjælp (kapitel 2). Under pårørendeperspektivet ses der nærmere på visiterede til hjemmehjælp, med udgangspunkt i de pårørende og deres karakteristika (kapitel 3).

I rapporten kan det blandt andet læses, at

- 4 pct. af den samlede befolkning i alderen 65 – 87 år med partner visiteres til hjemmehjælp. 19 pct. af den samlede befolkning uden partner med anden pårørende visiteres til hjemmehjælp. 17 pct. af den samlede befolkning uden partner og uden andre pårørende visiteres til hjemmehjælp.
- Blandt de visiterede får enlige uden andre pårørende visiteres i gennemsnit til 3,0 timer, enlige med andre pårørende til 2,5 timer mens visiterede i parforhold visiteres til 3,7 timer.
- Blandt de visiterede i alderen 65 – 87 år visiteres de ældre borgere i parforhold i gennemsnit til mindre hjemmehjælp end de yngre borgere i parforhold.
- Mænd med partner eller anden pårørende visiteres sjældnere til hjemmehjælp end kvinder med partner eller anden pårørende. Når mænd er visiteret, visiteres de i gennemsnit til mere hjemmehjælp end visiterede kvinder.
- Visiterede til hjemmehjælp i alderen 70-84 år, visiteres til mere hjemmehjælp i gennemsnit (timer), hvis nærmeste pårørende har mindreårige børn, end hvis den nærmeste pårørende ikke har mindreårige børn.
- Der er ikke observeret forskel i den gennemsnitlige visiterede hjemmehjælp (timer), når der ses på den geografiske afstanden mellem visiterede og nærmeste pårørende.

1 Population og metode

I opgørelserne arbejdes der med to populationer. En grundpopulation af visiterede til hjemmehjælp og en population af ”pårørende til visiterede” (pårørendepopulation). Grundpopulationen omfatter samtlige borgere mellem 65 og 87 år¹, som i løbet af 2022 blev visiteret til praktisk hjælp² og/eller personlig pleje (herefter betegnet hjemmehjælp med mindre andet er angivet) i Registret over visiteret hjemmehjælp (frit valg). De visiterede skal fremgå af Registret over visiteret hjemmehjælp (frit valg) og være i Befolkningsregistret pr. 31. december 2022. I alt blev 110.700 borgere visiteret til hjemmehjælp i 2022. Det svarer til, at ca. 10 pct. af den samlede befolkning i alderen 65 til 87 år blev visiteret til hjemmehjælp (se bilag 5).

I pårørendepopulationen indgår borgere, der har forbindelse til mindst én visiteret til hjemmehjælp i 2022. Pårørendepopulationen afgrænses til borgere, der er i parforhold med den visiterede eller er mellem 18 og 66 år, og indgår Befolkningsregistret pr. 31. december 2022. I pårørendepopulationen indgår i alt 656.600 borgere og 27.600 partnere til visiterede.

Populationen af visiterede opdeles i tre grupper, der indeholder information om familietype og pårørendestatus:

I parforhold. Visiterede mellem 65 og 87 år med en partner. Partner defineres som ægtefælle, partner eller samlever, der deler adresse, se DST's e-familietype³. Gruppen består af 27.600 personer svarende til 4 pct. af den samlede befolkning i parforhold i alderen 65 - 87 år (se bilag 5).

Der skelnes ikke mellem, om borgeren har andre pårørende ud over partneren eller ej. Gruppen af visiterede i parforhold uden pårørende (med undtagelse af partneren) udgør 1.900 borgere. Opdelingen i forhold til øvrige pårørende vil medføre for små grupper til, at der kan dannes meningsfulde resultater, når gruppen deles ud på andre variable.

Enlige med pårørende. Visiterede mellem 65 og 87 år uden partner men med mindst én pårørende. Pårørende defineres som voksne børn, svigerbørn, stedbørn samt børnebørn i alderen 18 til 66 år. Gruppen af visiterede består af 67.600 personer, svarende til 19 pct. af den samlede gruppe i befolkning, der er enlige med pårørende i alderen 65 og 87 år (se bilag 5).

Enlige uden pårørende. Visiterede mellem 65 og 87 år uden partner og uden pårørende. Det betyder, at der ikke eksisterer en relation i pårørendepopulationen, der kan knyttes til den visiterede. Gruppen af visiterede består af 15.500 personer, svarende til 17 pct. af den samlede gruppe i befolkningen, der er enlige uden pårørende i alderen 65 - 87 år (se bilag 5).

1.1 Visiterede i forhold til den samlede befolkning

I kapitel 2 sammenlignes visiterede til hjemmehjælp i alderen 65 til 87 år med befolkningen i alderen 65 til 87 år. Visiterede er i gennemsnit 78 år gamle. Den samlede befolkning mellem 65 og 87 år er i gennemsnit 74 år gamle. Endvidere er det væsentligt at bemærke, at der er forskel på sammensætningen blandt visiterede og den samlede befolkning, når der ses på familietype og pårørendestatus.

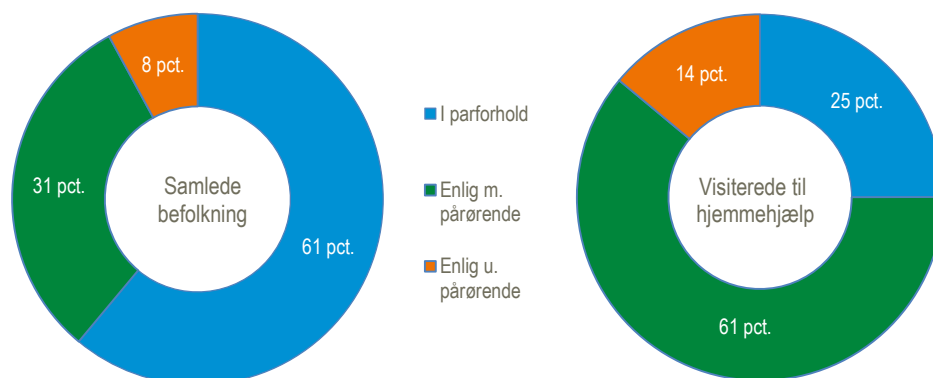
¹ Den øvre aldersgrænse på 87 år er sat af hensyn til begrænsninger i Befolkningsregistret ift. at danne familierelationer for borgere, der er født før 1935.

² Madservice indgår i den praktiske hjælp for 2022.

³ Hvis en visiteret til hjemmehjælp er gift, men partneren er flyttet på plejehjem, vil den visiterede indgå som enlig. Se mere på <https://www.dst.dk/da/Statistik/dokumentation/Times/cpr-oplysninger/familier-og-husstande/familie-type>

Figur 1.1. viser, at enlige i 2022 udgør 75 pct. af de visiterede til hjemmehjælp. I den samlede befolkning i alderen 65 og 87 år udgør enlige 39 pct. Deles enlige yderligere op i forhold til pårørendestatus, ses det, at enlige med pårørende udgør 61 pct. af visiterede til hjemmehjælp, mens de i den samlede befolkning udgør 31 pct. Til sammenligning udgør visiterede med partner 25 pct. af gruppen af visiterede. Den tilsvarende andel for den samlede befolkning befolkningen er 61 pct.

Figur 1.1 Samlede befolkning og visiterede til hjemmehjælp mellem 65 og 87 år fordelt på familietype og pårørendestatus, 2022

1.2 Familierelationer i cpr-registret

Relationen mellem visiterede og de pårørende, der ikke er partner, samlevende eller ægtefælle med den visiterede, dannes ved hjælp af forældre-barn koblingen fra Befolkningsregistret (se illustration i bilag 4). Befolkningsregistret er baseret på CPR-registret.

Information om relationer registreret i CPR er af høj kvalitet, men er ikke komplet. Det vil eksempelvis kun i begrænset omfang være muligt at danne oplysninger om pårørende til indvandrere og efterkommere. Derudover er det for den ældste del af gruppen af visiterede ikke muligt at danne søskenderelationer, da forældrene ikke kan identificeres for disse årgange.

1.3 Yderligere bemærkning til populationen

I Registret over visiteret hjemmehjælp (frit valg) registreres visiteret hjemmehjælp pr. måned og måles i gennemsnitlig hjemmehjælp pr. uge i minutter for det enkelte individ. Til opgørelsens formål omregnes denne registrering til gennemsnitlig hjemmehjælp pr. uge i året målt i timer for det enkelte individ. Der tages udgangspunkt i den samlede visiterede personlige pleje og praktiske hjælp, som samlet benævnes visiteret hjemmehjælp.

Det bemærkes, at reglerne fastsat i serviceloven, påvirker visitationen til hjemmehjælp. Dette er vigtigt at holde sig for øje, når resultaterne fortolkes. I henhold til serviceloven § 79 a stk. 1 er kommunerne forpligtet til at tilbyde mindst ét årligt forebyggende hjemmebesøg til alle borgere, der er fyldt 82 år. Derudover er kommunerne forpligtet til at tilbyde et årligt forebyggende hjemmebesøg, se serviceloven § 79 a stk. 2-4, til:

- Borgere i alderen 65-81 år, som er i særlig risiko for at få nedsat social, psykisk eller fysisk funktionsnedsættelse
- Enlige i det fyldte 70. år
- Alle borgere i det fyldte 75. år og 80. år.

Det må forventes, at disse forebyggende hjemmebesøg resulterer i, at flere borgere visiteres til hjemmehjælp. Samtidigt må det også forventes, at borgere med et stort plejebæhov flytter på plejehjem eller afgår ved døden, og dermed ikke indgår i opgørelsen. Dette kan påvirke beregningen af antal timer visiteret hjemmehjælp pr. uge.

Forebyggende hjemmebesøg indgår ikke i Register over visiteret hjemmehjælp (frit valg). Disse oplysninger findes i Register over modtagere af forebyggende hjemmebesøg.

2 Visiteret hjemmehjælp fra et modtagerperspektiv

I kapitel 2 ses der nærmere på, hvem der er visiteret til hjemmehjælp fordelt på den visiteredes pårørendestatus, familietype, demografiske karakteristika samt antal visiterede timers hjemmehjælp. Figurerne er i udgangspunktet delt op efter familietype og pårørendestatus beskrevet i kapitel 1. Der belyses endvidere forskelle i visiteret hjemmehjælp fordelt på den visiteredes alder og køn samt bopæl og oprindelse.

I tabel 1 fremhæves udvalgte karakteristika for de tre grupper af visiterede. Det ses, at visiterede enlige uden pårørende i gennemsnit er tre år yngre end visiterede enlige med pårørende. Det ses også, at enlige med pårørende visiteres til en halv times mindre hjemmehjælp end enlige uden pårørende og over en time mindre end visiterede i parforhold.

I tabel 1 ses det endvidere, at der er lige mange mænd og kvinder blandt visiterede i parforhold og enlige uden pårørende. Til gengæld udgør kvinder 70 pct. af visiterede enlige med pårørende. Det ses, at kvinder visiteret til hjemmehjælp på tværs af familietype og pårørendestatus er overrepræsenteret i forhold den andel, de udgør i den samlede befolkning.

I tabel 1 ses det, at 24 ud af 100 visiterede i parforhold bor i Region Hovedstaden. 28 af 100 visiterede enlige med pårørende bor i Region Hovedstaden, mens det for enlige uden pårørende er 34 af 100. Borgere i Region Hovedstaden er underrepræsenteret i populationen af visiterede uafhængigt af pårørendestatus set i forhold til gruppens størrelse i befolkningen.

Tabel 1 Fakta om visiterede til hjemmehjælp (i parentes den samlede befolkning mellem 65 og 87 år) i 2022

I parforhold	Er 78 (73) år gammel	Er visiteret til 3,7 timers hjemmehjælp om ugen	52 (46) pct. af visiterede er kvinder	24 (25) af 100 visiterede bor i Region Hovedstaden	94 (94) pct. er af dansk oprindelse
Enlig med pårørende	Er 79 (76) år gammel	Er visiteret til 2,5 timers hjemmehjælp om ugen	71 (68) pct. af visiterede er kvinder	28 (30) af 100 visiterede bor i Region Hovedstaden	95 (94) pct. er af dansk oprindelse
Enlig uden pårørende	Er 76 (73) år gammel	Er visiteret til 3,0 timers hjemmehjælp om ugen	50 (47) pct. af visiterede er kvinder	34 (35) af 100 visiterede bor i Region Hovedstaden	92 (89) pct. er af dansk oprindelse

Slutteligt ses det i tabel 1, at 94 pct. af visiterede til hjemmehjælp i parforhold er af dansk oprindelse (definition i bilag 3), svarende til andelen af dansk oprindelse i den samlede befolkning mellem 65 og 87 år. Blandt enlige visiterede til hjemmehjælp med pårørende er det 95 pct., der er af dansk oprindelse. Blandt enlige visiterede til hjemmehjælp uden pårørende er 92 pct. af dansk oprindelse, mens samme gruppe udgør 89 pct. af den samlede befolkning af enlige uden pårørende mellem 65 og 87 år. Borgere af dansk oprindelse optræder altså hyppigere i grundpopulationen end det kunne forventes ud fra befolkningssammensætningen.

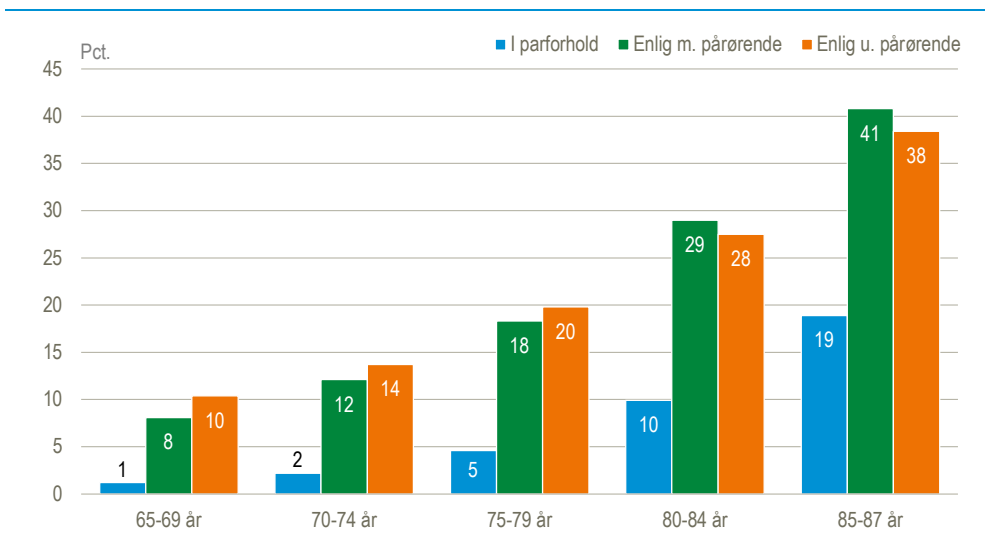
I de næste afsnit ses der nærmere på forskelle og ligheder i visiteret hjemmehjælp fordelt på familietype og pårørendestatus ud fra fire overordnede aspekter: 1) Visiteredes alder, 2) visiteredes køn, 3) visiteredes bopælsregion og 4) visiteredes oprindelse.

2.1 Alder

I tabel 1 fremgår det, at der i gennemsnit er op til 3 års aldersforskel på visiterede, når der opdeles i familietype og pårørendestatus. I dette afsnit sammenholdes den visiteredes alder, familietype og pårørendestatus med det visiterede antal hjemmehjælpstimer.

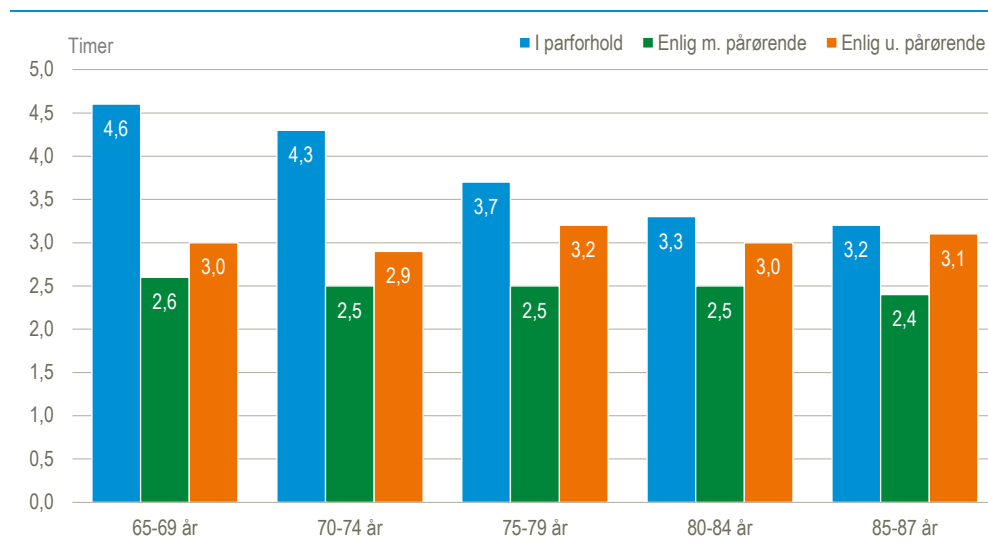
I figur 2.1 ses andelen af befolkningen, der visiteres til hjemmehjælp, fordelt på familietype og pårørendestatus i forskellige aldersgrupper. Figuren viser, at enlige visiteres til hjemmehjælp oftere end borgere med partner uanset alder. Når der ses på de enlige, er der kun en begrænset forskel på, hvor stor en andel af befolkningen, der visiteres til hjemmehjælp på tværs af pårørendestatus.

Figur 2.1 **Andel af befolkning mellem 65 og 87 år visiteret til hjemmehjælp i 2022 fordelt på aldersgruppe, pårørendestatus og familietype (pct.)**

I figur 2.2 ses det videre, at det visiterede antal hjemmehjælpstimer for borgere i parforhold falder med alderen. Der er mindre variation blandt enlige med og uden pårørende. Borgere i parforhold i alderen 65 til 69 år visiteres således i gennemsnit til 4,6 timers hjemmehjælp, mens samme gruppe i alderen 85-87 år visiteres til 3,2 timers hjemmehjælp i gennemsnit. Enlige med pårørende visiteres i gennemsnit til omkring 2,5 timers hjemmehjælp uafhængigt af alder. Enlige uden pårørende visiteres til ca. 3 timers hjemmehjælp uafhængigt af alder.

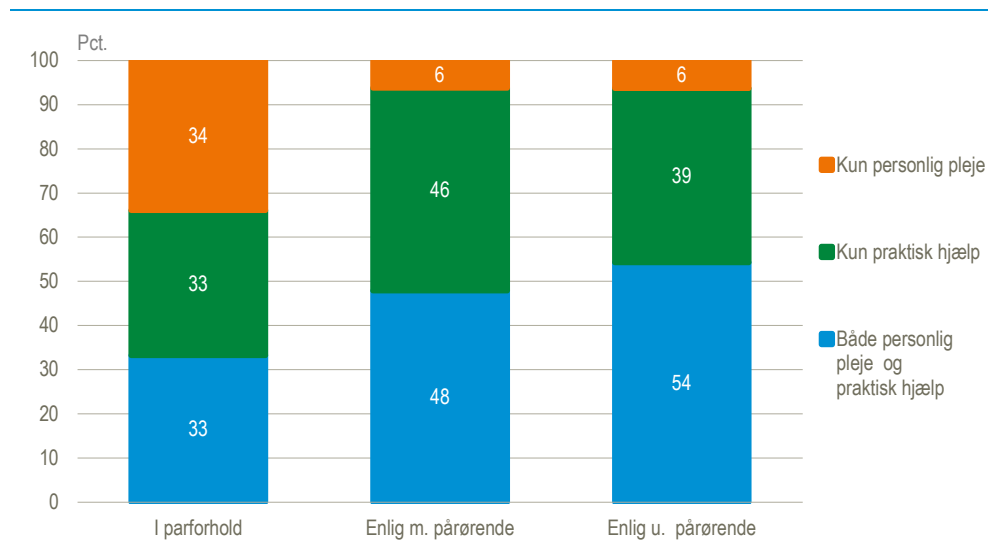
Figur 2.2 Gennemsnitlig visiteret hjemmehjælp (timer pr. uge) i 2022 fordelt på aldersgrupper, pårørendestatus og familietype

Det bemærkes, at når der tilbydes forebyggende hjemmebesøg til alle borgere i en bestemt alder⁴, kan der forventeligt også være flere, der visiteres til hjemmehjælp med et lille plejebehov. Samtidigt må det forventes, at mere plejetunge borgere bor på plejehjem og dermed ikke indgår i populationen af visiterede, hvilket kan være med til at forklare, hvorfor den gennemsnitlige visiterede hjemmehjælp er lavere for de ældste aldersgrupper.

I figur 2.3 ses det, at der er forskel på hvilken type hjemmehjælp, der visiteres afhængig af pårørendestatus og familietype. 66 pct. af visiterede med partner visiteres til praktisk hjælp eller både praktisk hjælp og personlig pleje. Blandt enlige med og uden pårørende er det 94 pct., der visiteres til praktisk hjælp eller både personlig pleje og praktisk hjælp.

Figur 2.3 Typer af visiteret hjemmehjælp fordelt på familietype og pårørendestatus i 2022 (pct.).

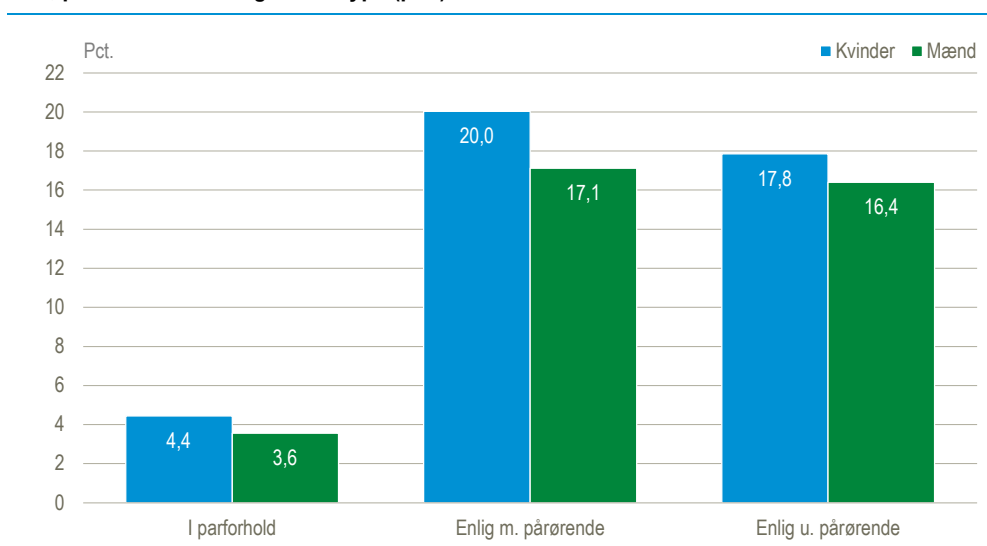
2.2 Mænd og kvinder

I tabel 1 ses det, at kvinder udgør 52 pct. af visiterede i parforhold, 50 pct. af enlige uden pårørende, og 70 pct. af visiterede enlige i parforhold.

⁴ I henhold til serviceloven § 79 a stk. 1-4

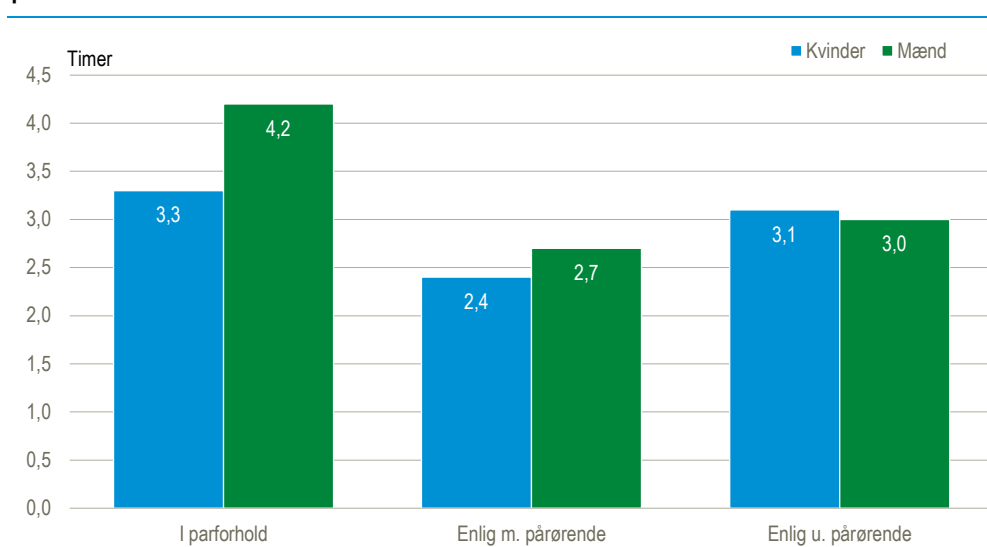
I figur 2.4 ses hvor stor en andel af henholdsvis kvinder og mænd i en befolkningsgruppe, der visiteres til hjemmehjælp. Det ses, at såfremt borgeren har en partner, er der 0,8 procentpoints forskel mellem mænd og kvinder, ift. andelen der visiteres til hjemmehjælp. Ses der på enlige med pårørende, er forskellen knap 3 procentpoint, da det er ca. 20 pct. i den kvindelige befolkningsgruppe, der visiteres til hjemmehjælp, mens det tilsvarende er 17 pct. af mændene. Blandt enlige uden pårørende er forskellen 1,4 procentpoint. Her er det 17,8 pct. af kvinderne og 16,4 pct. af mændene, der visiteres til hjemmehjælp.

Figur 2.4 **Andel af befolkningsgruppen mellem 65 og 87 år visiteret til hjemmehjælp i 2022, fordelt på køn, pårørendestatus og familietype (pct.)**

I figur 2.5 ses, hvor meget hjemmehjælp de forskellige grupper visiteres til. Mænd i parforhold visiteres til ca. én times hjemmehjælp mere end kvinder i parforhold. Det bemærkes, at mænd i parforhold ikke lige så hyppigt visiteres til hjemmehjælp som kvinder. Endvidere ses det, at enlige kvinder med pårørende i gennemsnit visiteres til 20 minutters mindre hjemmehjælp end enlige mænd med pårørende. Enlige uden pårørende visiteres til stort set samme antal timer uafhængigt af køn.

Figur 2.5 **Gennemsnitlig visiteret hjemmehjælp (timer pr. uge) i 2022 fordelt på køn, familietype og pårørendestatus.**

Der er ikke fundet væsentlige aldersforskelle på tværs af mænd og kvinder.

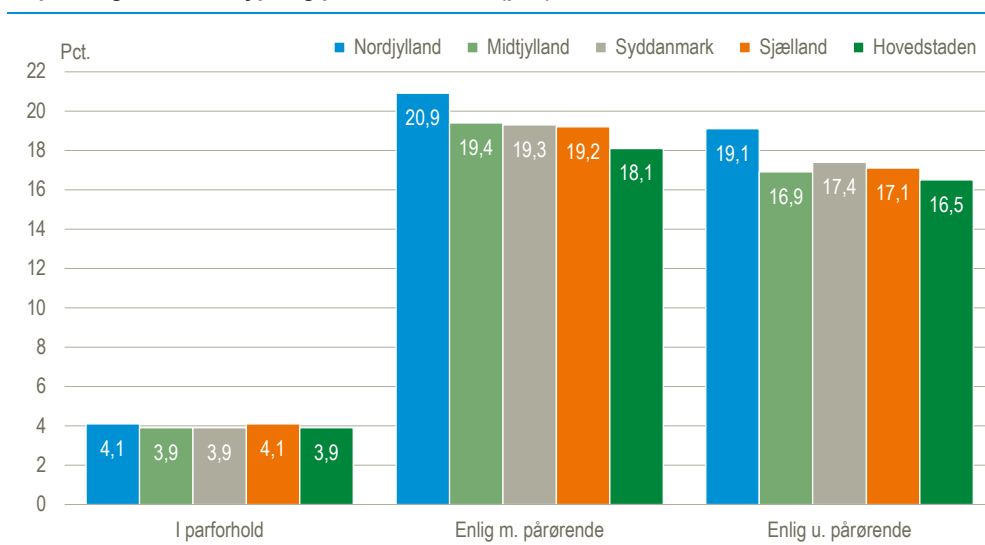
I bilag 6 vises andelen af visiterede til hjemmehjælp af den samlede befolkningsgruppe fordelt på aldersgrupper, køn, pårørendestatus og familietype.

2.3 Bopælsregion

I tabel 1 ses det, at en stor del af de visiterede bor i Region Hovedstaden. I dette afsnit ses der nærmere på, hvorvidt der er forskel på om og hvor meget hjemmehjælp, der visiteres til på tværs af bopælsregioner.

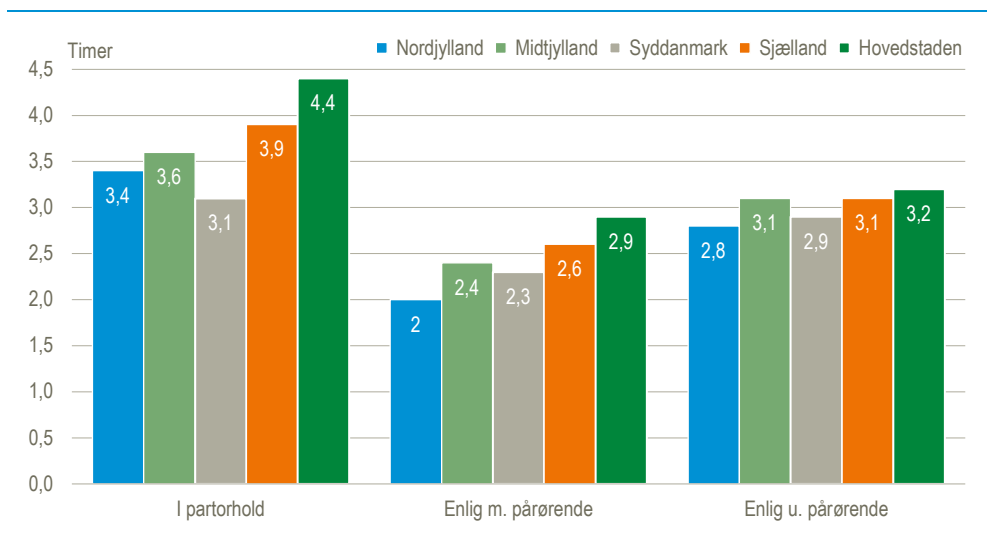
I figur 2.6 ses det, at omkring 4 pct. af de 65 - 87 årige borgere med partner, visiteres til hjemmehjælp, hvilket gælder i alle 5 regioner. Blandt enlige med pårørende er der en lidt større andel, der visiteres til hjemmehjælp i Region Nordjylland sammenlignet med landets øvrige regioner. Det samme gør sig gældende for andelen af enlige uden pårørende, der visiteres til hjemmehjælp.

Figur 2.6 **Andel af befolkningsgruppe mellem 65 og 87 år visiteret til hjemmehjælp i 2022 fordelt på bopælsregion, familietype og pårørendestatus (pct.).**

I figur 2.7 ses det, at der visiteres cirka én times hjemmehjælp mere om ugen i gennemsnit i Region Hovedstaden end i Region Nordjylland. For enlige uden pårørende ses det, at der visiteres ca. 25 minutters hjemmehjælp mere om ugen i Region Hovedstaden end i Region Nordjylland.

Figur 2.7 Gennemsnitlig visiteret hjemmehjælp (timer pr. uge) i 2022 fordelt på bopælsregion, familietype og pårørendestatus.

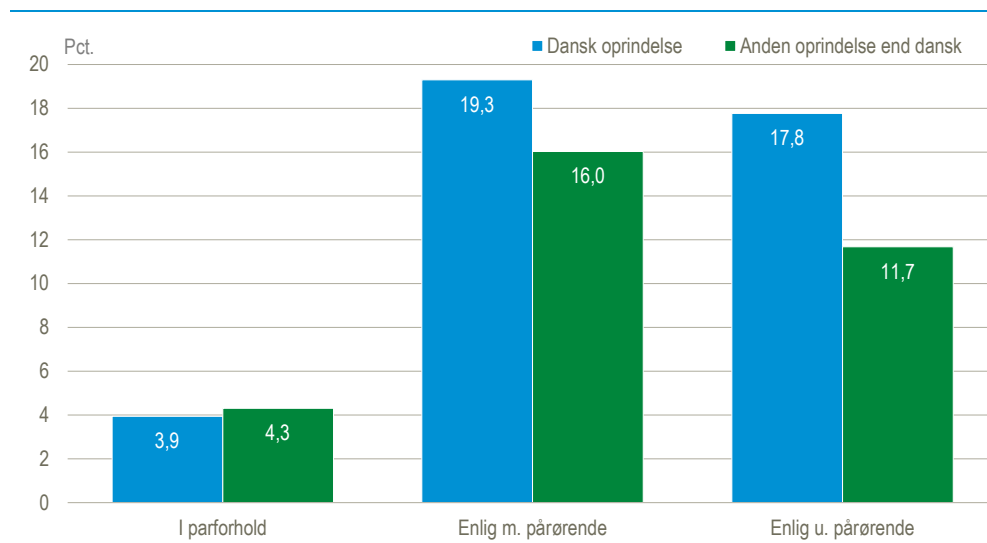
Der er ikke konstateret forskelle i visiteredes alder på tværs af regioner.

2.4 Oprindelse

I tabel 1 ses det, at 94 pct. af visiterede i parforhold er af dansk oprindelse (se definition i bilag 3), 95 pct. af visiterede enlige med pårørende er af dansk oprindelse, mens 92 pct. af visiterede enlige uden pårørende er af dansk oprindelse. Borgere med dansk oprindelse udgør 94 pct. af den samlede befolkningsgruppe mellem 65 og 87 år. I dette afsnit ses der på visiterede med hhv. dansk oprindelse og anden oprindelse end dansk.

I figur 2.8 ses det, at enlige med dansk oprindelse hyppigere visiteres til hjemmehjælp, end enlige med anden oprindelse end dansk. Således er det 19 pct. af enlige med pårørende med dansk oprindelse mellem 65 og 87 år, der visiteres til hjemmehjælp, mens det gælder 16 pct. af enlige med pårørende med anden oprindelse end dansk. For enlige uden pårørende visiteres 18 pct. af borgere med dansk oprindelse visiteret til hjemmehjælp, mens det for enlige uden pårørende med anden oprindelse end dansk er 12 pct. af befolkningsgruppen, der visiteres til hjemmehjælp (for antal og øvrige fordelinger - se bilag 7).

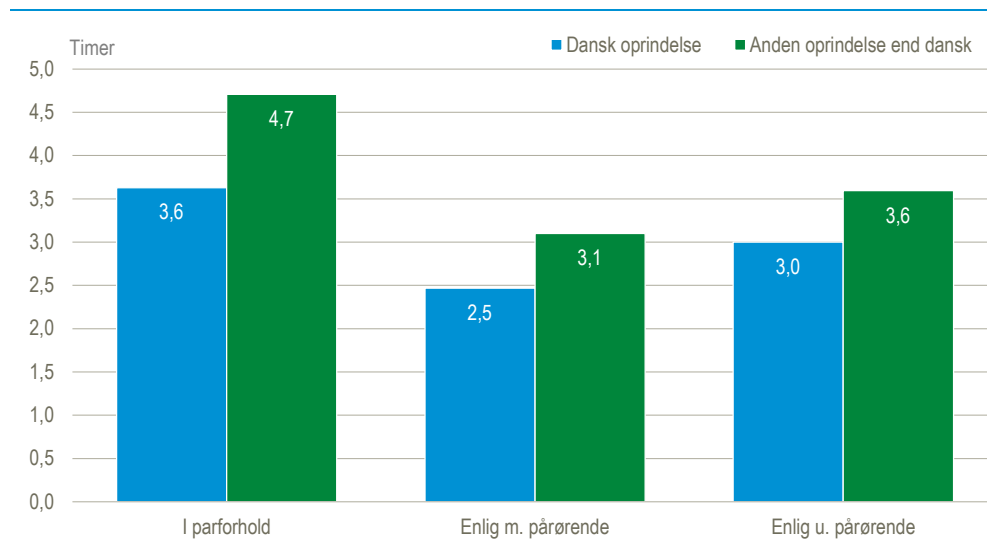
Figur 2.8 **Andel af befolkningen i alderen 65-87 år visiteret til hjemmehjælp i 2022 fordelt på oprindelse, pårørendestatus og familietype (pct.).**

Det bemærkes at CPR-registret kobling af familiære relationer kan være mangelfuld for gruppen af borgere med anden oprindelse end dansk. Det vil sige fordelingen mellem enlig med og uden pårørende kan være påvirket heraf.

Enlige borgere med anden oprindelse end dansk visiteres i mindre grad til hjemmehjælp end enlige borger med dansk oprindelse. I figur 2.9 ses det, at når borgere med anden oprindelse end dansk er visiteret til hjemmehjælp, visiteres til hjemmehjælp, visiteres til mere hjemmehjælp end borgere med dansk oprindelse.

Figur 2.9 **Gennemsnitlig visiteret hjemmehjælp (timer pr. uge) i 2022 fordelt på oprindelse, pårørendestatus og familietype.**

Det ses i tabel 2, at visiterede i parforhold med dansk oprindelse er ét år ældre end visiterede med anden oprindelse end dansk. Ses der på gruppen af visiterede enlige med pårørende, så er visiterede med dansk oprindelse 2 år ældre end visiterede med anden oprindelse end dansk. I gruppen af visiterede enlige uden pårørende ses det, at visiterede af dansk oprindelse er ét år yngre end visiterede af anden oprindelse end dansk.

Tabel 2 Gennemsnitsalder for visiterede til hjemmehjælp i 2022 fordelt på oprindelse

	I parforhold		Enlig m. pårørende		Enlig u. pårørende	
	Dansk oprindelse	Anden oprindelse end dansk	Dansk oprindelse	Anden oprindelse end dansk	Dansk oprindelse	Anden oprindelse end dansk
	År					
Alder	78	77	79	77	76	77

3 Visiteret hjemmehjælp fra et pårørendeperspektiv

I dette kapitel fokuseres der på børnene til visiterede til hjemmehjælp. Det vil sige voksne børn i alderen 18 til 66 år, hvor en eller begge forældre i alderen 65-87 år visiteres til hjemmehjælp i 2022. I samarbejde med Ældre Sagen er det valgt, at der yderligt afgrænses til det voksne barn, der bor tættest på borgere visiteret til hjemmehjælp⁵. Gruppen benævnes herefter "nærmeste pårørende". I pårørendepopulationen er der 92.200 voksne børn af borgere visiteret til hjemmehjælp.

I tabel 3 ses det, at den nærmeste pårørende gennemsnitligt er 52 år og bor 26 km fra visiterede til hjemmehjælp. Det ses dog også, at 6 ud af 10 bor mindre end 10 km væk. 65 ud af 100 af nærmeste pårørende er i parforhold, mens 3 ud af 10 har børn under 18 år. Der er lige mange mænd og kvinder i pårørendepopulationen.

Det ses også i tabel 3, at blandt nærmeste pårørende er 81 ud af 100 i beskæftigelse. 17 ud af 100 er ansat inden for sundheds- og socialvæsnet – svarende til fordelingen for den samlede befolkning mellem 18 og 66 år.

Tabel 3 Fakta om nærmeste pårørende i 2022

Er 52 år gammel	Bor 26 km. Væk	6 ud af 10 bor mindre end 10 km væk	51 pct. af pårørende er kvinder
65 ud af 100 pårørende er i parforhold	3 ud af 10 pårørende har børn under 18 år	81 ud af 100 er i beskæftigelse	17 ud af 100 er ansat inden for sundheds- eller socialvæsnet

I de næste afsnit belyses nærmeste pårørendes familie og socioøkonomiske karakteristika.

3.1 Familie karakteristika

Nærmeste pårørendes familie karakteristika indikerer, hvor meget de pårørende eventuelt måtte kunne hjælpe deres forældre, der er visiteret til hjemmehjælp. Der ses på den pårørendes egne familieforhold, dvs. antal børn under 18 år. Der ses også på den geografiske afstand mellem den visiterede og den nærmeste pårørende sammenholdt med antal visiterede timer. Der henvises til bilag for yderligere fordelinger på fx køn og familietype (Bilag 8 - 12).

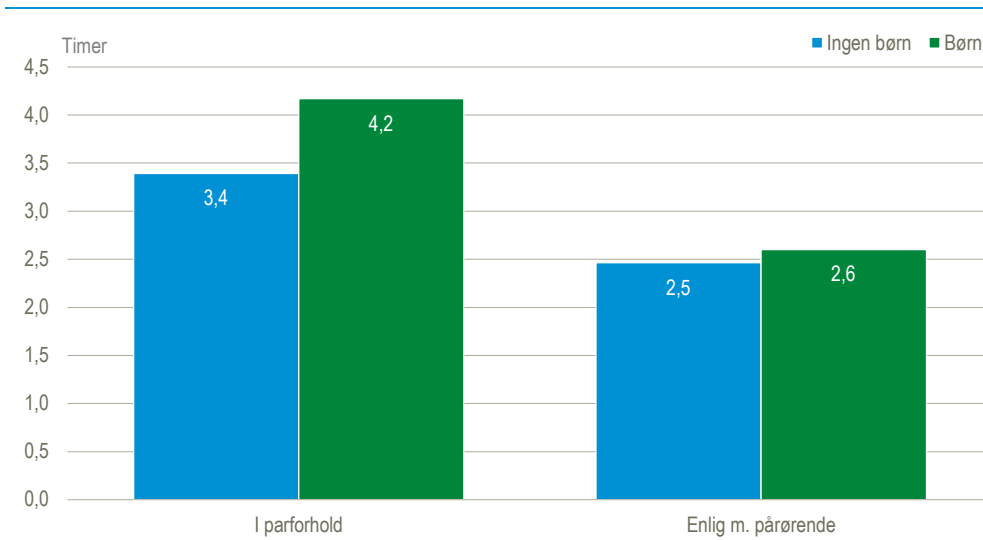
3.1.1 Børn under 18 år

Hvis pårørende selv har mindreårige børn, vil det kunne påvirke deres muligheder for at hjælpe ældre familiemedlemmer.

⁵ Afstand beregnes som afstanden målt i vejnet fra den visiteredes bopælsadresse til den nærmeste pårørende. Der er ikke lagt nogle krav om hvor tæt på eller langt væk den nærtstående skal bo.

I figur 3.1 ses det gennemsnitlige antal timers visiteret hjemmehjælp pr. uge, fordelt på den visiteredes familietype, og om den nærmeste pårørende har mindreårige børn. Det ses, at hvis den visiterede er i parforhold og den nærmeste pårørende har mindreårige børn, visiteres den ældre borger til mere hjemmehjælp end hvis den nærmeste pårørende ingen mindreårige børn har. For borgere i parforhold visiteres der lidt over en times mere hjemmehjælp, hvis nærmeste pårørende har mindreårige børn, end hvis nærmeste pårørende ikke har mindreårige børn. For enlig ses det, at der ikke er nævneværdig forskel på, hvor meget hjemmehjælp der visiteres, uanset om nærmeste pårørende har mindreårige børn eller ej.

Figur 3.1 Gennemsnitligt visiteret hjemmehjælp (timer pr. uge) i 2022 fordelt på om nærmeste pårørende har mindreårige børn samt den visiteredes familietype.

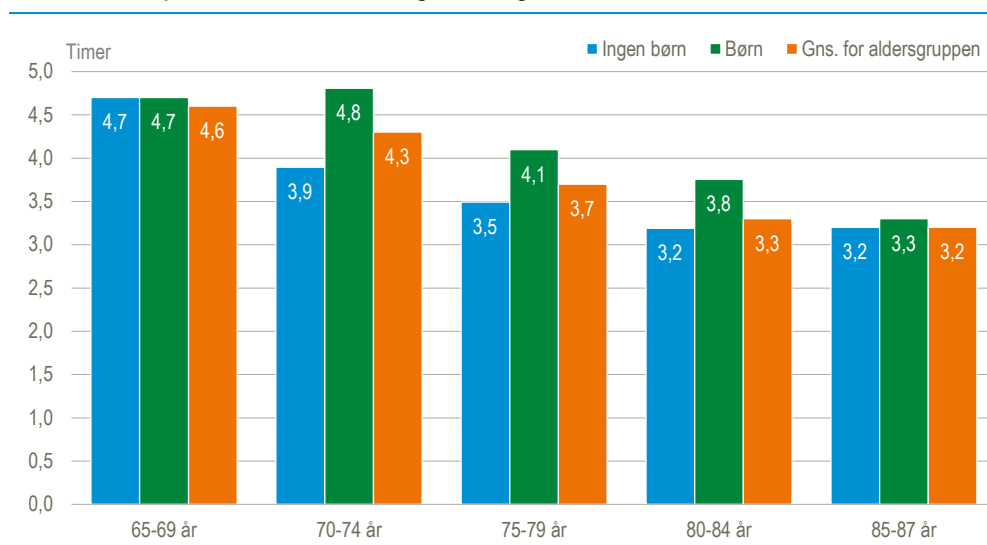
I tabel 4 ses gennemsnitsalderen for grupperne i figur 3.1. Det ses, at gruppen af visiterede, hvor den nærmeste pårørende har mindreårige børn, gennemsnitligt er 4 år yngre end gruppen, hvor den nærmeste pårørende ingen mindreårige børn har.

Tabel 4 Gennemsnitsalder for visiterede til hjemmehjælp i 2022 fordelt på om nærmeste pårørendes mindreårige børn samt den visiteredes familietype.

	I parforhold		Enlig	
	Ingen mindreårige børn	Mindreårige børn	Ingen mindreårige børn	Mindreårige børn
Alder	80	76	80	76

I figur 3.2 ses der på, om resultatet i figur 3.1 er påvirket af aldersforskellen i mellem de visiterede i parforhold afhængigt af tilstedeværelsen af mindreårige børnebørn. Det ses på tværs af aldersgrupper, i figur 3.2, at hvis den nærmeste pårørende ikke har mindreårige børn, så visiteres borgeren til mindre hjemmehjælp end hvis nærmeste pårørende har mindreårige børn.

Figur 3.2 Gennemsnitlig visiteret hjemmehjælp (timer pr. uge) for borgere i parforhold i 2022 fordelt på om nærmeste pårørende har mindreårige børn og visiteredes alder.

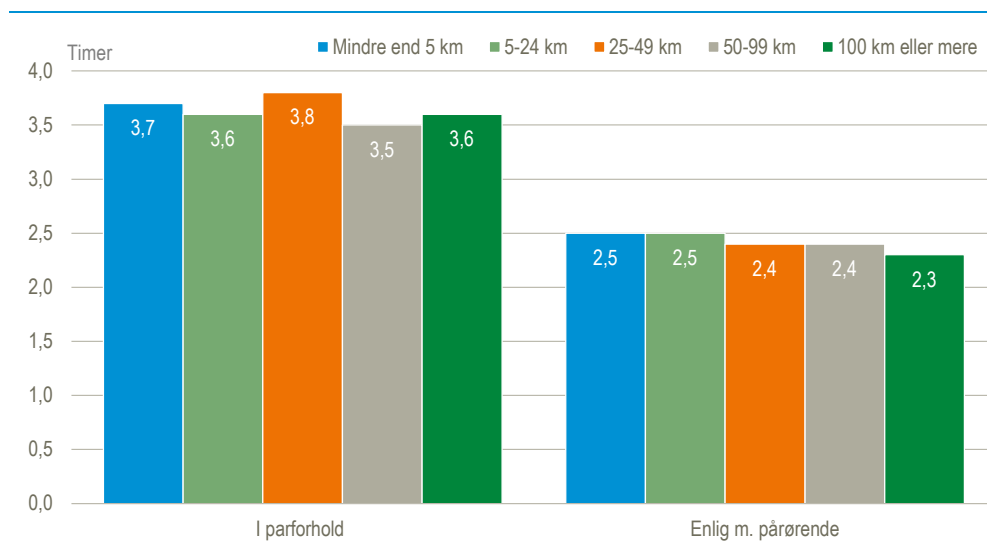

Det er undersøgt, om der er forskelle i hvor meget hjemmehjælp, der visiteres afhængigt af nærmeste pårørendes egen familietype (enlig eller i parforhold). Der er ikke fundet nogen forskel i den visiterede hjemmehjælp for denne opdeling (se bilag 9).

3.1.2 Geografisk afstand

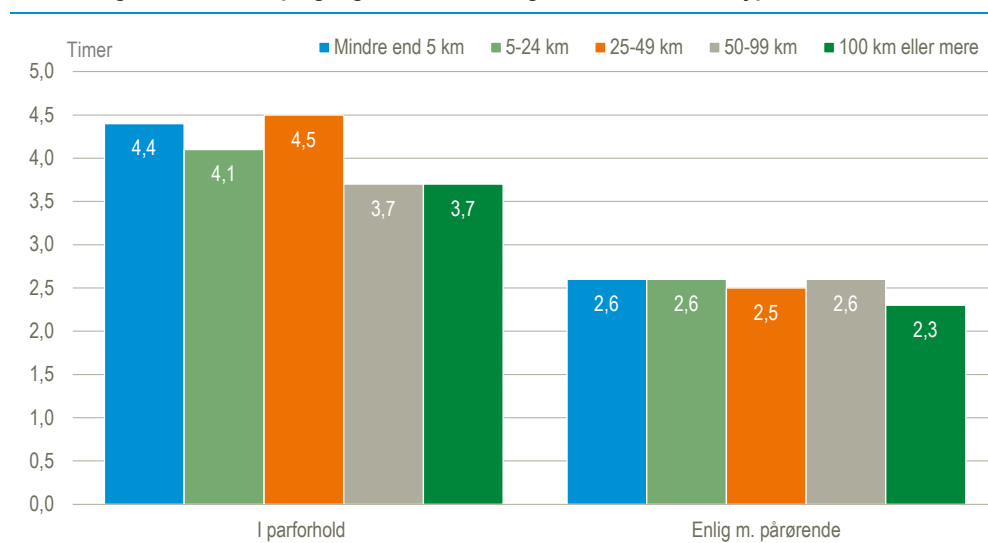
I tabel 3 ses det, at 6 ud af 10 af nærmeste pårørende bor mindre end 10 kilometer fra visiterede til hjemmehjælp. Samtidigt ses det, at nærmeste pårørende i gennemsnit bor 26 kilometer fra den visiterede. Det formodes, at der kan være forskel i den visiterede hjemmehjælp afhængigt af afstanden mellem nærmeste pårørende og den visiterede. I figur 3.3 ses der dog ikke væsentlig forskel på antallet af visiterede hjemmehjælpstimer sammenholdt med afstanden til nærmeste pårørende.

Figur 3.3 Gennemsnitlig visiteret hjemmehjælp (timer pr. uge) i 2022 fordelt på geografisk afstand og visiteredes familietype.

Figur 3.4 viser tilfælde, hvor nærmeste pårørende har mindreårige børn. Her ses det, at jo længere væk nærmeste pårørende med mindreårige børn bor, desto mindre hjemmehjælp visiteres der, hvis den visiterede er i parforhold. Der ses ingen forskel på visiteret hjemmehjælp, når der ses på hvor langt væk nærmeste pårørende bor fra enlig visiterede.

Figur 3.4 Gennemsnitlig visiteret hjemmehjælp (timer pr. uge) i 2022, hvis nærmeste pårørende har mindreårige børn, fordelt på geografisk afstand og visiteredes familietype.

Der er også set på, hvordan forholdet er mellem visiteret hjemmehjælp, den geografiske afstand mellem den visiterede og nærmeste pårørende samt fraværet af mindreårige børn hos nærmeste pårørende. Der er ikke fundet nogen forskel (se bilag 10).

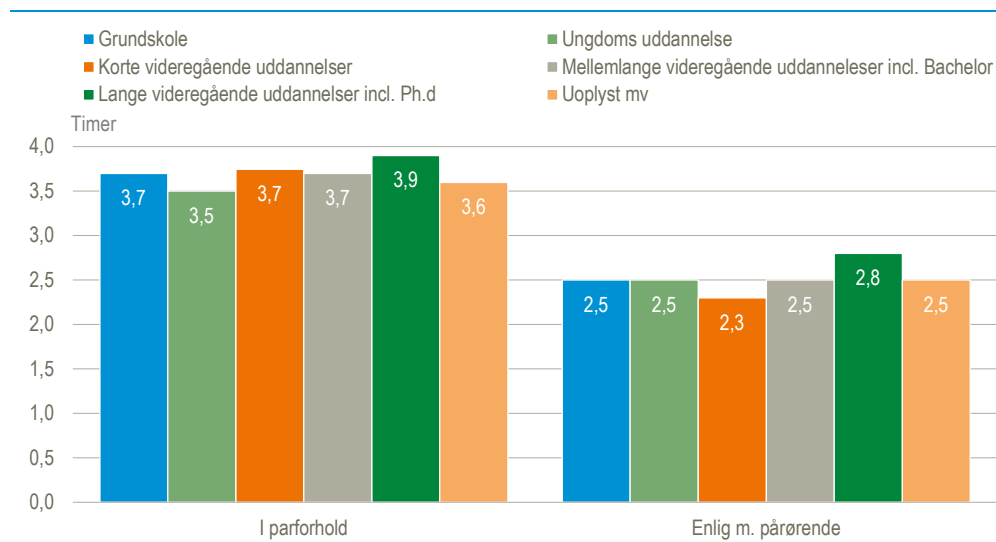
3.2 Socioøkonomiske karakteristika

I afsnit 3.2 ses der på forholdet mellem visiteret hjemmehjælp og nærmeste pårørendes socioøkonomiske karakteristika. Konkret ses der på de nærmeste pårørendes uddannelsesmæssige baggrund samt arbejdsmarkedstilknytning, herunder også hvilken branche nærmeste pårørende er ansat i.

3.2.1 Uddannelse

I figur 3.5 ses der på, om der er sammenhæng mellem nærmeste pårørendes uddannelsesniveau og visiteret hjemmehjælp. Som det fremgår af figuren, ses der ingen entydige tendenser. Det samme gør sig gældende for familieækvivaleret indkomst som ses i bilag 11.

Figur 3.5 Gennemsnitlig visiteret hjemmehjælp (timer pr. uge) i 2022 fordelt på nærmeste pårørendes højest fuldførte uddannelse og visiteredes familietype.

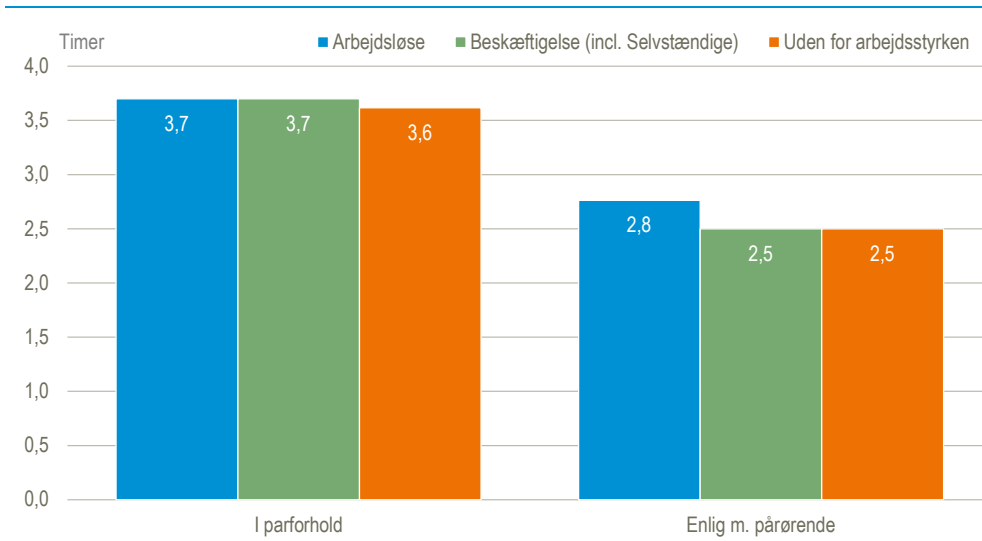

3.2.2 Arbejdsmarkedstilknytning og branche

I tabel 3 ses det, at 81 ud af 100 nærmeste pårørende er i beskæftigelse, og 17 ud af 100 er beskæftigede i sundheds- eller socialvæsnet. I dette afsnit ses der nærmere på forholdet mellem borgere visiteret til hjemmehjælp og nærmeste pårørendes beskæftigelsesstatus. Dernæst ses der på, om der er forskel i mængden af visiteret hjemmehjælp afhængigt af den branche nærmeste pårørende er ansat i.

Figur 3.6 viser, at der for borgere i parforhold ikke er forskel på, hvor meget hjemmehjælp, der visiteres på tværs af nærmeste pårørendes arbejdsmarkedstilknytning. Det ses dog, at hvis en visiteret borger er enlig og nærmeste pårørende er arbejdsløs så visiteres der i gennemsnit 2,8 timers hjemmehjælp. For enlige, hvor nærmeste pårørende er i beskæftigelse eller uden for arbejdsstyrken, visiteres der i gennemsnit 2,5 timers hjemmehjælp.

Figur 3.6 **Gennemsnitlig visiteret hjemmehjælp (timer pr. uge) i 2022 fordelt på nærmeste pårørendes arbejdsmarkedstilknytning samt visiteredes familietype.**

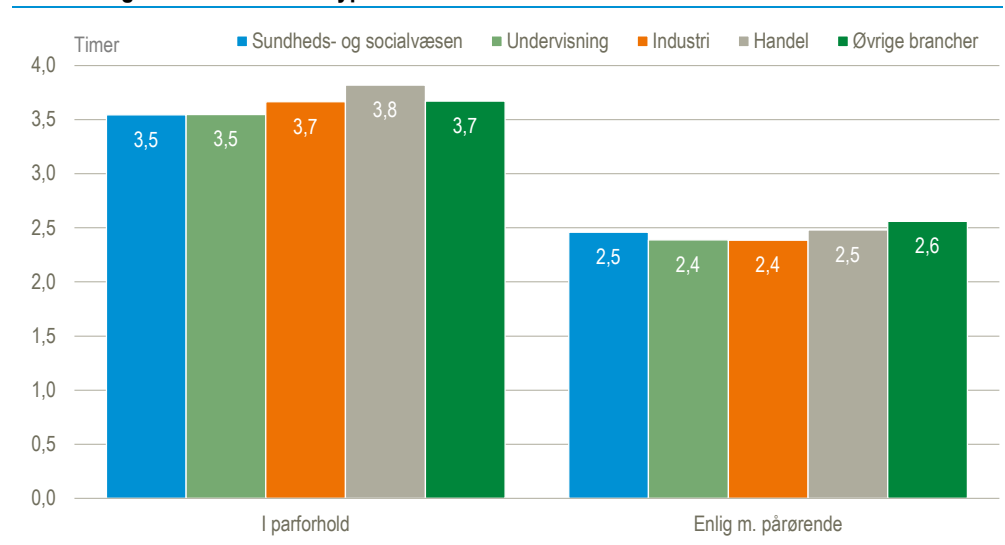

I bilag 12 findes detaljeret tabel over pårørende fordelt på arbejdsmarkedstilknytning.

I figur 3.7 ses der på nærmeste pårørende i beskæftigelse. Her ses den gennemsnitlige visiterede hjemmehjælp fordelt på pårørendes branche. Af hensyn til overskueligheden er kun de fire brancher, hvor flest pårørende i beskæftigelse er ansat i, udvalgt. De resterende brancher samles i en øvrige-kategori.

Det ses i figur 3.7, at der er begrænset forskel på visiteret hjemmehjælp, når der opdeles på, hvilken branche nærmeste pårørende er ansat i.

Figur 3.7 **Gennemsnitlig visiteret hjemmehjælp (timer pr. uge) i 2022 fordelt på nærmeste pårørendes branche og visiteredes familietype**

Bilag

Bilag 1. Variable direkte fra datakilder

Datakilder	Variabelnavn	Beskrivelse	Tilgængelig for	
			Visiteret hjemmehjælp	Pårørende
Visiteret hjemmehjælp	Person id	Nøgle der identificerer borgere visiteret til hjemmehjælp	X	(X)
Visiteret hjemmehjælp	Visiteret hjemmehjælp	Praktisk hjemmehjælp og personlig pleje fra offentlig og privat udbyder	X	(X)
Visiteret hjemmehjælp	Måneder med visiteret hjemmehjælp	Antal måneder i året borger er visiteret til hjemmehjælp	X	(X)
Befolkningsregistret	Alder	Alder der knytter sig til person (relation)	X	X
Befolkningsregistret	Ophav	Kombination af oplysninger om etnicitet (IE_TYPE) og oprindelsesland (OPR_LAND)	X	X
Befolkningsregistret	Familietype	Samboende, partner, gift, enlig, hjemmeboende barn	X	X
Befolkningsregistret	antboernh	Antal hjemmeboende børn under 25 år i pårørendes husstand	-	X
Befolkningsregistret	Koen	Køn knyttet til person id og relation id	X	X
Befolkningsregistret	kom	Bopælskommune ultimo året	X	X
Den registerbaserede arbejdsstyrkestatistik	SOC_STATUS _KODE	Pårørendes socialøkonomiske status (arbejdsløs, medhjælpende ægtefælle, selvstændig, lønmodtager, uden for arbejdsmarkedet)	-	X
Den registerbaserede arbejdsstyrkestatistik	ARB_HOVED_ BRA_DB07	Pårørendes branchekode, hvis i arbejde	-	X
Højest Fuldførte uddannelse	HFAUDD	Pårørendes højeste fuldførte uddannelse	-	X
Familieindkomst	FAMAEKVIVA DISP_13	Pårørendes familieækvivaleret indkomst	-	X

Bilag 2. Afledte variable

Datakilder	Variabelnavn	Beskrivelse	Tilgængelig for	
			Visiteret hjemmehjælp	Pårørende
Befolkningsregistret (afledt)	Relation id	Person_id på relationer til visiterede. Kan indeholde værdier fra e_faelle_id, mor_id og far_id	(X)	X
Befolkningsregistret (afledt)	Relation	Beskriver forholdet mellem relation id og person id. Kan være enlig, parforhold, barn, stedbarn, svigerbørn samt barnebarn.	X	(X)
Befolkningsregistret (afledt)	Antal børn	Optælling af visiteredes børn mellem 18 og 66 år	X	-
Befolkningsregistret (afledt)	Antal mindreårige børn	Optælling af pårørendes børn under 18 år.	-	X
Befolkningsregistret (afledt)	Antal stedbørn	Optælling af visiteredes stedbørn mellem 18 og 66 år	X	-
Befolkningsregistret (afledt)	Antal svigerbørn	Optælling af visiteredes svigerbørn mellem 18 og 66 år	X	-
Befolkningsregistret (afledt)	Antal børnebørn	Optælling af visiteredes børnebørn mellem 18 og 66 år	X	-
Befolkningsregistret (afledt)	Mindst en relation	Indeholder værdien partner, hvis partner findes, ellers enlig m. pårørende hvis mindst en pårørende der ikke er partner, og enlig u. pårørende hvis ingen børn, stedbørn, svigerbørn eller børnebørn ml. 18 og 66 år	X	-
	Afstand	Afstand i vejnet mellem visiterede og pårørende. Hvis ikke mulig at beregne på vejnet da er fugleflugt anvendt. Måles i meter ud fra bopæl pr. 31. december 2022	X	-

Bilag 3. Gruppering af variable

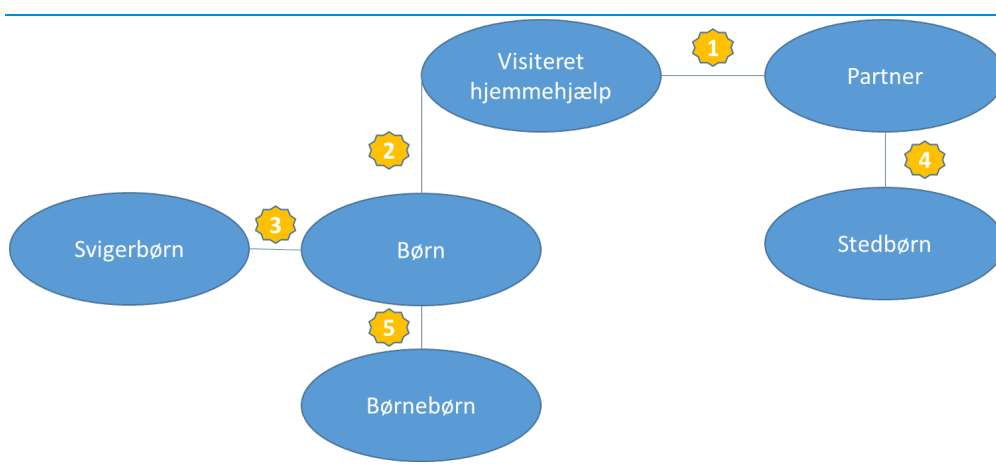
Variabel	Gruppering
Uddannelse	Grupperet efter disced-15 www.dst.dk/da/Statistik/dokumentation/nomenklaturer/disced15-audd
Arbejdsmarkeds tilknytning	Grupperet efter social økonomisk status www.dst.dk/da/Statistik/dokumentation/nomenklaturer/socio-arb
Branche	Grupperet efter Danske Branchekoder DB07 www.dst.dk/da/Statistik/dokumentation/nomenklaturer/db07
Bopælsregion	Bopælskommune grupperet til bopælsregion: www.dst.dk/da/Statistik/dokumentation/nomenklaturer/nuts
Oprindelse	Dansk eller anden oprindelse end dansk. Anden oprindelse end dansk omfatter Indvandrere og efterkommere, se mere her: www.dst.dk/da/Statistik/dokumentation/nomenklaturer/herkomst

Bilag 4. Metode til identifikation af pårørende

Det er aftalt med Ældre Sagen, at pårørende i denne publikation identificeres som partner, børn, stedbørn, børnebørn, svigerbørn. Identifikationen af pårørende til borgere visiteret til hjemmehjælp sker i 5 trin efter en drill-down metode, der starter med grundpopulationen af borgere visiteret til hjemmehjælp. Herefter identificeres pårønderelationerne som følger:

<i>Trin 1</i>	Partner	Identificeres ved hjælp af linket mellem person_id på borgere visiteret til hjemmehjælp og e_faelle_id fra Befolkningsregistret
<i>Trin 2</i>	Børn	Identificeres ved hjælp af linket mellem barnets person_id i Befolkningsregistret, hvor person_id'er for borgere visiteret til hjemmehjælps optræder i mor_id eller far_id.
<i>Trin 3</i>	Svigerbørn	Identificeres ved hjælp af linket mellem person_id'er for børnene til borgere visiteret til hjemmehjælp og e_faelle_id. Oplysningerne om svigerbørn kobles til borgere visiteret til hjemmehjælp gennem forbindelsen etableret i trin 2.
<i>Trin 4</i>	Stedbørn	Identificeres ved hjælp af linket mellem stedbarnets person_id i Befolkningsregistret, hvor person_id for partner til visiteret til hjemmehjælp optræder i mor_id eller far_id. Borgere visiteret til hjemmehjælp må ikke optræde i mor_id eller far_id. Oplysninger om stedbørn kobles til borgere visiteret til hjemmehjælp gennem trin 1.
<i>Trin 5</i>	Børnebørn	Identificeres ved hjælp af linket mellem børnebørns person_id i Befolkningsregistret, hvor person_id for børn til borgere visiteret til hjemmehjælp optræder i mor_id eller far_id. Oplysninger om børnebørn kobles til borgere visiteret til hjemmehjælp gennem relationen etableret i trin 2.

Identifikationsprocessen er desuden illustreret i figuren nedenfor. Det bemærkes, at det ikke vides om børn og stedbørn har delt adresse med borgere visiteret til hjemmehjælp.

Bilag 5. Fordeling af visiterede og den samlede befolkning**Tabel B.1 Fordeling af den samlede befolkning i alderen 65-87 år samt visiterede til hjemmehjælp i alderen 65-87 år i 2022 fordelt på pårørendestatus og familietype.**

		Samlede befolkning	Visiteret til hjemmehjælp	Andel af samlede befolkning
		år		Pct.
		antal		
Gennemsnitlig alder		74	78	-
Personer i population		1 140 800	110 700	10
Personer i parforhold	I alt	696 700	27 600	4
	med pårørende	656 500	25 700	4
	uden øvrige pårørende	40 200	1 900	5
Enlige	I alt	444 100	83 100	19
	med pårørende	353 700	67 600	19
	uden pårørende	90 400	15 500	17
Personer i gruppering	I parforhold	696 700	27 600	4
	Enlig med pårørende	353 700	67 600	19
	Enlig uden pårørende	90 400	15 500	17

Bilag 6. Visiteredes køn og alder**Tabel B.2 Gennemsnitlig visiteret hjemmehjælp (timer pr. uge) i 2022 fordelt på køn, alder pårørendestatus og familietype**

Familietype	Aldersgruppe	Andel visiterede af samlede befolkning		Gennemsnitlig visiteret hjemmehjælp (pr. uge)	
		Kvinder	Mænd	Kvinder	Mænd
		Pct.		timer	
Partner	65-69 år	1	1	4,1	5,2
	70-74 år	3	2	3,8	4,9
	75-79 år	5	4	3,2	4,3
	80-84 år	12	8	3	3,7
	85-87 år	24	16	2,8	3,6
Enlig m. pårørende	65-69 år	8	8	2,5	2,8
	70-74 år	12	12	2,4	2,8
	75-79 år	18	18	2,4	2,8
	80-84 år	30	27	2,4	2,7
	85-87 år	42	38	2,4	2,6
Enlig u. pårørende	65-69 år	10	11	3,2	2,9
	70-74 år	13	14	2,9	2,9
	75-79 år	19	20	3,2	3,2
	80-84 år	28	27	3	3
	85-87 år	40	35	3,2	2,9

Bilag 7. Visiteredes oprindelseTabel B.3 **Gennemsnitlig visiteret hjemmehjælp (timer pr. uge) fordelt på oprindelse og familietype**

Familietype	Oprindelse	Samlede befolkning	Visiteret til hjemmehjælp antal	Andel		
				Visiterede af samlede befolkning	Visiterede i gruppe	Samlede befolkning i gruppe
				pct.		
I parforhold	Dansk oprindelse	658.100	26.000	4	23	58
	Anden oprindelse end dansk	38.500	1.700	4	2	3
Enlig m. pårørende	Dansk oprindelse	332.800	64.200	19	58	29
	Anden oprindelse end dansk	20.900	3.300	16	3	2
Enlig u. pårørende	Dansk oprindelse	80.200	14.300	18	13	7
	Anden oprindelse end dansk	10.200	1.200	12	1	1

Bilag 8. Nærmeste pårørendes kønTabel B.4 **Gennemsnitlig visiteret hjemmehjælp (timer pr. uge) samt typer af visiteret hjemmehjælp (pct.) i 2022 fordelt på køn, pårørendes køn, pårørendestatus og familietype**

Familietype	Visiterede	Pårørende	Gennemsnitlig visiteret hjemmehjælp (pr. uge) timer	Andel visiteret til		
				Praktisk hjælp	Personlig pleje	Praktisk hjælp og personlig pleje
				pct.		
I parforhold	Kvinde	Kvinde	3,2	38	27	35
		Mand	3,3	38	28	34
	Mand	Kvinde	4,2	27	41	32
		Mand	4,1	27	41	31
Enlig m. pårørende	Kvinde	Kvinde	2,4	47	5	47
		Mand	2,4	47	6	47
	Mand	Kvinde	2,7	43	7	50
		Mand	2,8	44	7	49

Bilag 9. Nærmeste pårørendes egen familietype**Tabel B.5 Gennemsnitlig visiteret hjemmehjælp (timer pr. uge) i 2022 fordelt på visiteredes familietype og nærmeste pårørendes familietype samt mindreårige børn.**

Familietype	Pårørendes mindreårige børn	Pårørendes familietype	Gennemsnitlig visiteret hjemmehjælp (timer pr. uge)
I parforhold	Ingen børn	Enlig	3,4
	Ingen børn	I parforhold	3,4
	Børn	Enlig	4,2
	Børn	I parforhold	4,3
Enlig	Ingen børn	Enlig	2,6
	Ingen børn	I parforhold	2,4
	Børn	Enlig	2,6
	Børn	I parforhold	2,7

Bilag 10. Nærmeste pårørendes afstand til visiteret og mindreårige børn**Tabel B.6 Gennemsnitlig visiteret hjemmehjælp (timer pr. uge) i 2022 fordelt på visiteredes familietype, afstand og mindreårige børn**

Familietype	Pårørendes mindreårige børn	Afstand					100 km eller mere
		Mindre end 5 km	5-24 km	25-49 km	50-99 km	timer	
I parforhold	Ingen børn	3,4	3,4	3,3	3,4	3,5	
	Børn	4,4	4,1	4,5	3,7	3,7	
Enlig	Ingen børn	2,5	2,5	2,4	2,3	2,3	
	Børn	2,6	2,6	2,5	2,6	2,3	

Bilag 11. Nærmeste pårørendes familieækvivalerede indkomst**Tabel B.7 Gennemsnitlig visiteret hjemmehjælp (timer pr. uge) fordelt på nærmeste pårørendes familieækvivalerede indkomst**

Familietype	Under 20 pct. fraktil	Under 40 pct. fraktil	Under 60 pct. fraktil	Under 80 pct. fraktil	Over 80 pct. fraktil
	Timer				
I parforhold	3,9	3,5	3,7	3,5	3,6
Enlig	2,7	2,5	2,5	2,4	2,5

Bilag 12. Nærmeste pårørendes arbejdsmarkedstilknytning

Tabel B.8 **Gennemsnitlig visiteret hjemmehjælp (timer pr. uge) i 2022 fordelt på nærmeste pårørendes arbejdsmarkedstilknytning**

Familietype	Timer		
	Arbejdsløshed	Beskæftigelse (inkl. Selvstændige)	Øvrige uden for arbejdsstyrken mv.
I parforhold	3,7	3,7	3,6
Enlig	2,8	2,5	2,5
	Antal pårørende i gruppe (i parentes pct. af gruppe)		
I parforhold	400 (1,6)	20.700 (83,5)	3.700 (14,9)
Enlig	1.200 (1,8)	53.700 (79,7)	12.500 (18,5)